

SYLWETKI PROFESORÓW POLITECHNIKI WARSZAWSKIEJ

94

ANTONI ROGIŃSKI (1875—1942)

Antoni Rogiński urodził się 6 VIII 1875 r. w Iłkukszcie w Kurlandii, w rodzinie ziemiańskiej. W Iłkukszcie ukończył szkołę średnią a w 1901 r. ukończył studia inżynierskie w Instytucie Technologicznym w Charkowie. Jako uzdolniony absolwent został przez tę uczelnię wysłany, na koszt rosyjskiego Ministerstwa Oświaty, za granicę, w celu zdobycia doświadczeń zawodowych. Od lipca 1902 r. pracował jako konstruktor, odlewnik i monter silników parowych w fabryce Allis and Chalmers Co. w Chicago, a w drugiej połowie 1903 r. jako konstruktor w fabryce Sautter, Harlé et Co. w Paryżu.

Po powrocie z praktyki zagranicznej do Charkowa w styczniu 1904 r. A. Rogiński rozpoczął wykłady z projektowania silników parowych i dźwignic w Instytucie Technologicznym. Za udział w konflikcie wykładowców z dyrektorem Instytutu, Szylerelem, został już w kwietniu tego roku zwolniony z pracy przez ministra spraw wojskowych, W. Plewego. Przeniósł się wówczas do Petersburga, gdzie w latach 1904—1908 kierował oddziałem budowy turbin parowych i turbogeneratorów w Fabryce Metali. Skonstruował wtedy pierwszą w Rosji turbinę parową (1905) i turbogeneratory. Dokonał wielu ulepszeń w budowie turbin i otrzymał na nie patenty. Za projekt turbiny dla małych krążowników otrzymał nagrodę rosyjskiego Ministerstwa Marynarki. Odbił w tym okresie kilka podróży do Niemiec, Austrii, Francji i Szwajcarii, aby poznać nowoczesne fabryki turbin.

W 1908 r. A. Rogiński został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1909 r. profesorem zwyczajnym termodynamiki i silników parowych w Instytucie Politechnicznym w Nowoczerkasku. Kierował Katedrą Silników Ciepłych i prowadził wykłady z termodynamiki, kotłów parowych, turbin oraz motorów gazowych. Pełnił też funkcję dziekana Wydziału Mechanicznego (1909—1911) i prezesa komisji budowlanej (1917—1919) tej uczelni.

W 1921 r. prof. A. Rogiński przyjechał do Polski. W lutym 1922 r. objął stanowisko zastępcy profesora w Katedrze Urządzeń Maszynowych, utworzonej wówczas na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej (PW). 1 IX 1922 r. został mianowany profesorem nadzwyczajnym PW. Od 1925 r. pełnił funkcję sekretarza Rady Wydziału Elektrycznego. W 1933 r., na skutek generalnej reorganizacji szkolnictwa wyższego w Polsce, przeprowadzonej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, została zwinęta Katedra Urządzeń Maszynowych na PW. Po roku, 30 IX 1934 r. prof. A. Rogiński został przeniesiony na emeryturę.

Nie załamany takim obrotem sytuacji, kontynuował pracę naukową, rozwijając jednocześnie działalność w różnych in-

stytucjach i organizacjach technicznych i naukowych. Szczególnie dużo uwagi poświęcił sprawom normalizacji w przemyśle. Przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza generalnego w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (PKN) i redaktora odpowiedzialnego urzędowego organu tego komitetu *Wiadomości Polskiego Komitetu Normalizacyjnego* (1930—1939). Był również przewodniczącym podkomisji kreślenia technicznego PKN, delegatem do kuratorium i członkiem zwyczajnym Instytutu Naukowej Organizacji od chwili jej powstania w 1933 r., a także delegatem Koła Mechaników przy Stowarzyszeniu Techników Polskich w Warszawie do prac w PKN (1923—1925) oraz jednym ze współzałożycieli Stowarzyszenia Mechaników Polskich w 1926 r. Jako członek rady Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej (ISA-ISO) w 1934 r. brał udział w obradach konferencji tej organizacji w Hadze. Był również uczestnikiem konferencji sekretarzy generalnych urzędów normalizacyjnych poszczególnych krajów. Jako delegat PKN prof. A. Rogiński był do 1939 r. członkiem plenum Polskiego Komitetu Elektrotechnicznego i Komisji Redakcyjnej Centralnej Komisji Normalizacji Elektrotechnicznej przy Stowarzyszeniu Elektryków Polskich (SEP). Uczestniczył wraz z prof. Kazimierzem Drewnowskim w obradach Kongresów Międzynarodowej Organizacji Elektrotechnicznej (CEI) w Nowym Jorku (1926) i w Bellagio we Włoszech (1927). Ponadto był rzeczoznawcą Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, m.in. jako członek komitetu technicznego silników spalinowych, turbin parowych i turbosopłów oraz urzędów maszynowych elektrowni.

Prof. A. Rogiński w swej działalności naukowej zajmował się przede wszystkim dziedziną konstrukcji kotłów parowych i silników ciepłych. Był autorem m.in. podręcznika „Kreślenia techniczne” (1931, 1939) oraz szeregu artykułów publikowanych w prasie technicznej, np. „Postępy w budownictwie turbin parowych w Rosji”, (*Prace I Zjazdu Mechaników w Jekaterynosławiu*, 1909), „Określanie sprawności mechanicznej metodą samohamowania”, (*Przegląd Elektrotechniczny*, 1923), „Normalizacja wyrobów przemysłowych w Polsce i za granicą” (*Przegląd Techniczny*, 1925). W pracach swoich opierał się na bogatych doświadczeniach inżynierskich, łącząc w nich teorię z praktyką.

Prof. A. Rogiński należał do Zrzeszenia Profesorów i Docentów Szkół Akademickich. Był członkiem honorowego komitetu obchodów 10-lecia Centrali Akademickich Bratnich Pomocy na Uczelniach Warszawskich (1931) oraz wielokrotnie honorowym współgospodarzem balów uczelnianych na PW.

W latach okupacji hitlerowskiej prof. A. Rogiński mieszkał w Opolu Lubelskim. Tam zmarł 11 XI 1942 r. i prawdopodobnie został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Opracował Jerzy Kubiowski